

Perenner i vattenmiljö

- Vatten i trädgården är rogivande och leder till ökad biologisk mångfald. Det är enkelt att skapa spännande och attraktiva vattenmiljöer, som passar trädgård eller balkong.
- Perenner för vattenmiljö uppvisar stor formriktighet och anpassningar för att klara av syrefattiga bottenmiljöer.
- Hos vattenväxter finns ofta en utpräglad stark karaktär i blomma, blomställning och bladverk.

Tom Ericsson

- Växterna kan delas in i 3 grupper: kantonsväxter, bottenlevande växter och flytväxter.
- Problem med alger och vattensork kan undvikas genom rätt val av växter och genom anpassning av dammens konstruktion.

Vatten i trädgården, i form av t.ex. en damm eller mindre kärl, ger plats för ett flertal intressanta och dekorativa växter. Samtidigt skapar vattnet ljud, rörelse, ett rikare djurliv och ger således trädgårdsrummet ett mer levande inslag.

Att odla växter i vatten behöver inte vara synonymt med en trädgårdsdamm. Idag har många inte så stora ytor att tillgå och måste därför hålla sig till den lilla skalan. Det behöver inte heller vara så avancerat och komplicerat att utforma och anlägga en vattenmiljö. Växter i ett vattenfyllt kärl på en altan eller balkong kan ge ett stort estetiskt tillskott till miljön och dessutom bidra till ett rikare djurliv.

Vatten i trädgården

Att bygga en damm är det vanligaste sättet för att skapa plats för vatten och vattenväxter i den egna trädgården. Men tänk noga efter var du placerar dammen! Höjdskillnader och markförutsättningar inom trädgården styr ofta var en damm hamnar och lågpunkten blir oftast det självklara valet. En damm eller mindre vattenarrangemang kan placeras både skuggigt och soligt. Fördelen med det skuggiga läget är att alger inte utgör något större problem, men däremot minskar antalet växter som med framgång kan odlas, däribland näckrosorna (*Nymphaea*, *Nuphar*). Dessa kräver rikligt med sol för att utvecklas och blomma på ett tillfredställande sätt. Ett soligt läge är också en förutsättning för att arter som blomvass (*Butomus umbellatus*), vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*) och vattenhyacint (*Eichhornia crassipes*) ska trivas. Intilliggande vegetation i form av lövfällande träd är en annan faktor som påverkar val av plats (se nedan under Problem).

Det finns flera sätt att utforma och ge plats för vatten i trädgården även för den som har begränsat med utrymme eller för den som inte vill anlägga en stor damm. Ett enkelt sätt är att gräva ner en cementring i en planteringsyta eller kanske t.o.m. ha den nersänkt i ett altandäck. För att behålla vattnet i ringen har man antingen en insats anpassad till måtten på ringen eller också en bottengjuten ring (finns att köpa). I denna typ av arrangemang lämpar det sig bäst att placera en enda art och då gärna en art med ett starkt uttryck, t.ex. säv (*Scirpus*) eller kalmus (*Acorus*). Växter som odlas på detta sätt behöver inte tas upp för annan förvaring under vintern utan klarar sig bra eftersom "planteringen" är nergrävd. Ett an-

nat alternativ är att ha vattenväxter i flyttbara kärl. En stilla vattenspegel i ett vackert tråg med tillräckligt djup kan t.ex. hysa en svagväxande näckros eller dekorativa flytväxter. Till skillnad från det nergrävda kärlet så är det lämpligt om vattenväxterna (näckrosor) förvaras i ett frostfritt och mörkt utrymme under vintern. En 10 liters hink i en jordkällare är en bra förvaringsplats.

Goda råd vid byggnation

Ur ett estetiskt perspektiv är kanterna kring dammen den svåraste delen att få till. Det är lätt att gummi/plastduken kommer i dagen, vilket sätter ner helhetsintrycket. Genom att skapa en "hylla" längs dammkanten, som ligger strax under den planerade vattenytan, får man möjlighet att dölja dammfolien med sten eller torvblock. Genom att luta hyllkanten svagt in mot dammkanten förhindras att stenen rullar ner mot dammens botten.

Vattenväxterna

Generellt kan man dela in perennerna i de tre grupperna; kantzonsväxter, bottenlevande växter och flytväxter. Det talar om var de är mest lämpade att växa i vattenmiljön. De flesta växter trivs i den relativt grunda zonen utmed kanterna av dammen där vattendjupet ligger mellan 0–30 cm. Det är också i den zonen som det är lättast att plantera växter och där det finns mest plats för variation. I kantzonen finner man t.ex. arter inom släktena säv, tåg (*Juncus*) och kaveldun (*Thypha*). Bland de bottenlevande arterna återfinns exempelvis näckros, gäddnate (*Potamogeton natans*), hårslinga (*Myriophyllum alterniflorum*), vattenmöja (*Ranunculus aquatilis*) och vattenpest (*Elodea canadensis*). Andmat (*Lemna*), vattenhya-

cint, musselblomma (*Pistia stratiotes*), simbräken (*Salvinia natans*) och liten mossbräken (*Azolla microphylla*) tillhör flytväxterna.

Det är viktigt att förstå hur växter sprider och förökar sig i vattenmiljö. I en rabatt är det lättare att kontrollera en växts spridning, men i en vattenmiljö kan det vara svårt att få grepp om ett rotsystems utbredning. Som exempel kan nämnas kaveldun som snabbt sprider sig i sidled med hjälp av underjordiska stammar, rhizomer. Se därför till att du noggrant avgränsar den yta inom vilken du vill att växten ska breda ut sig. Det kan göras genom att växten placeras i ett större tråg/nätkorg eller väl avgränsad planteringsficka. Andra arter t.ex. svalting (*Alisma plantago-aquatica*) kan sprida sig med frö och fröplantorna, som etablerar sig på fel plats, får helt enkelt rensas bort.

Sortimentet av perenner för vattenmiljö är, i jämförelse med förekomsten av t.ex. rabattperenner, betydligt mindre. Däremot är flera av de vattenknutna perennerna mycket uttrycksfulla och flertalet har märkvärdigt arkitektoniskt uttryck, framförallt i formen hos blomställning och bladverk. Till släkten med dekorativt bladverk hör t.ex. säv och tåg. Bland dessa märks t.ex. spiraltåg (*Juncus effusus* 'Spiralis') och strimkalmus (*Acorus calamus* 'Variegatus') vilka kan placeras i mindre grupper och fungera bra som utropstecken i dammkanten. Flera av flytväxterna har mycket karaktärsfulla och speciella bladformer och både musselblomman och vattenhyacinten tillhör dessa. Vind i kombination med flytväxter ger ytterligare liv och rörelse åt dammen då vinden får växterna att förflytta sig runt på vattenytan.

Många av de växter som lever i vattenmiljöer har ofta ett karaktärsstarkt och uttrycksfullt bladverk. Hos de s.k. flytväxterna är detta speciellt tydligt. På bilden ses musselblomma.

Roger Elg

Utmärkande för en vattennära miljö är syrefattiga botten. Därför har många av de växter som lever här utvecklat ett system för att transportera syre från luften ner till rötterna. Svärdsiljan är en av dessa växter.

Till vattenväxter med dekorativa blommor hör naturligtvis de olika näckrosorna. Här finns det sorter lämpade för både grunda och djupare vatten. Andravackert blommande arter är blomvass och vattenaloe (*Stratiotes aloides*). Den sistnämnda arten har ett märkvärdigt beteende. När det är dags för att blomma stiger de gräslika rosetterna upp mot ytan och de vita blommorna öppnar sig ovanför vattenytan. Efter blomning och pollinering sänker sig växten under ytan igen för att bilda frö.

Vad utmärker den vattennära växtplatsen?

En växtplats i vatten är på många sätt annorlunda jämfört med övriga platser i trädgården. Den vattenmättade jorden längs dammens kanter och botten blir lätt syrefattig, vilket skapar stora problem för växrötterna. Syre är en förutsättning för att näring och vatten ska kunna tas upp. Ljus är också en faktor som varierar stort i anslutning till en damm, dels beroende på dammens placering, men också genom att ljuset effektivt absorberas av vattnet på sin väg mot dammens botten. Förutsättningen för fotosyntes är därför klart begränsad på vattendjup större än 50 cm.

Vattenväxternas byggnad

Många sumpväxter har löst problemet med den syrefattiga botten genom att transportera syre från den

omgivande luften ner till rötterna. Transporten sker genom kanaler i bladskaf och stjälkar. Dessa luftkanaler är fullt urskiljbara för ögat hos t.ex. näckros. Det är dessa kanaler som utgör hålen när vi äter wokade grönsaker bestående av lotusblommans underjordiska stammar. Andra exempel på växter som uppvisar denna anpassning är skavfräken (*Equisetum hyemale*), vass (*Phragmites australis*), kaveldun, tåg, säv och olika sorters starr (*Carex*).

Växter som till största delen förblir under vattenytan utvecklar ofta dilllika blad för att därigenom minska vattnets/vågrörelsernas mekaniska påverkan. Till denna grupp hör hårslinga, hornsärv (*Ceratophyllum demersum*), vattenmöja, vattenbläddra (*Utricularia vulgaris*) och hästsvans (*Hippuris vulgaris*).

Unga näckrosor utvecklar undervattensblad som är betydligt tunnare jämfört med flytbladen. Dessa blad är "billiga" att tillverka och gör att "inkomsterna" från den begränsade fotosyntesen på dammens botten ändå räcker till.

Växter anpassade för ett liv i strandkanten utsätts genom sitt exponerade läge ofta för stark vind. Det förklarar varför smala blad och stjälkar är typiska drag hos många av dessa växter (vass, säv, tåg m.fl.).

Vattenväxternas näringsupptag

Växter med förmåga att transportera syre till rötterna har som regel mycket välutvecklade rotsystem och hos dessa växter är det rötterna som står för merparten av näringsupptaget. Eftersom näringen primärt tas från dammens botten är dessa växter dåligt lämpade för bekämpning av alger. Hos växter med svagt och ytligt utvecklade rotsystem såsom hårslinga och vattenpest, eller växter utan rötter, som hornsärv, sker merparten av näringsupptaget direkt genom blad och stjälkar. Dessa växter är därför ett måste om man vill undvika problem med sväv- och trådalger. Även flytväxter i form av andmat (*Lemna minor*), vattenhyacint, simbräken, musselblomma, sjönöt (*Trapa natans*), dyblad (*Hydrocharis morsus-ranae*) tar sin näring direkt ur den fria vattenvolymen och bidrar på detta vis till att hålla näringskoncentrationen i vattnet låg.

Problem

Alger gynnas av sol och god tillgång på näring. Att placera dammen så att den skuggas delar av dagen minskar algernas framfart. Näringsinnehållet i vattnet ökar som regel med tiden på grund av allt organiskt material som tillförs dammen i form av blad och andra växtrester från omgivande träd och buskar. De snabbväxande träd- och svävalgerna är den växtgrupp som särskilt gynnas av en god näringstill-

Roger Elg

Att avgränsa en växt inom vattenytan kan både vara ett sätt att hindra dess utbredning och att framhäva dess arkitektoniska karaktär.

gång. Genom att även välja växter med förmåga att ta upp näring genom blad och stjälkar, t.ex. vattenpest, hårslinga och hornsärv, kan man effektivt hålla ner näringskoncentrationen i vattnet och därmed försvåra livet för algerna. Dessutom berikar dessa växter vattnet med syre från fotosyntesen. Även de snabbväxande flytväxterna, vattenhyacint, musselblomma och andmat, är mycket effektiva på att rena vatten från växtnäringssämnen. Nackdelen med denna växtgrupp är att de också effektivt hindrar ljuset att nå ner till de växter som lever under vattenytan.

Löv från närbelägna träd

Att placera en damm nära stora lövträd är inte att rekommendera. Bladen som på hösten hamnar i vattnet berikar dammen på både organiskt material och närsalter. När bladen bryts ner under vintern förbrukas syre vilket medför att fisk och andra vattenlevande djur/insekter kan få svårt att överleva. Näringsämnen i bladen gynnar dessutom algerna nästkommande säsong. Problemet med löv kan minimeras om man under hösten spänner ett nät över dammen varvid bladen enkelt kan samlas upp innan de sjunker till botten.

Vattensork och rådjur

Det råder ingen tvekan om att vatten i trädgården ökar den biologiska mångfalden. Dessvärre gynnas även vissa oinbjudna gäster som vattensork och rådjur av tillgången på vatten. Många av växterna, t.ex. näckros, vattenklöver och svalting står högt på menyn hos dessa djur. Rådjuren går gärna ner i dammen för att komma åt den åtråvärda grönskan och då finns risk för att deras klövar punkterar dammbotten när denna utgörs av oskyddad dammduk. Vattensorken vill gärna ha gångar som mynnar strax under vattenytan. När en sork förr eller senare stöter på dammdu-

ken är det en enkel match att bita hål på duken, varvid vattennivån i dammen sänks. Att finna detta hål är en mycket svår och tidsödande uppgift om kanterna är väl dolda av sten, kokosmatta eller dylikt. Problemet kan enkelt förebyggas i samband med byggnationen. Genom att fodra gropen med kycklingnät ner till ca 30 cm djup innan dammduken läggs på plats förhindras sorkens framfart effektivt. Läggen markduk eller liknande mellan kycklingnätet och dammduken så förhindrar man att duken skadas av vassa metalltrådar i nätet.

Myggor

Att ha vatten i sin trädgård skapar som regel inga problem med myggor. I en fungerande damm finns gott om rovinsekter i form av sländ- och dykarskalbaggelarver. Att hålla guldfisk eller koi i dammen är ett annat effektivt sätt att hålla myggorna i schack.

Bottenfrysning

Dammgrundare än en halv meter kan bottenfrysas under kalla vintrar, men detta utgör som regel inget allvarligt problem för växtligheten. Hos känsliga arter, som en del kulturformer av näckros, kan rotstocken övervintras fuktigt på frostfri plats. Om dammen är tänkt att även hysa fisk, t.ex. guldfisk eller koi, bör vattendjupet inte understiga 1 meter.

Sump- och andra gaser

När organiskt material bryts ner under syrefattiga förhållanden bildas sumpgas som till största delen består av metan. Denna process är vanligt förekommande i dammarnas botten. Den bildade metangasen, samt även svavelväte, är mycket giftiga för fisk och det är därför viktigt att det under vintern finns en öppning i istäcket så att gaserna kan ventileras bort ifall dammen hyser dessa invånare. Under syrefattiga förhållanden kan stora mängder kväve från nedbryt-

ningen av organiskt material ombildas till kvävgas eller lustgas. Kvävgasförlusterna är helt ofarliga för miljön och bidrar till att reducera dammens kväveinnehåll. Lustgas är däremot en växthusgas som i likhet med koldioxid bidrar till uppvärmningen av jordklotet.

Fördelarna med vatten i trädgården

Det finns ett ordspråk bland dammförespråkare som lyder "Den som gräver en grop för andra får lätt vänner däri". Vatten i trädgården skapar verkligen förutsättningar för ett rikare djur- och insektsliv. Det brukar inte dröja länge efter att en damm har färdigställts förrän grodor och salamandrar hittar dit. Likaså hittar igelkotten lättare mat och får en säker tillgång på vatten under torra somrar. Även fladdermöss, fåglar och många insektsarter gynnas av vatten i trädgården och kan på så vis skänka oss många oförglömliga stunder.

Roger Elg är landskapsarkitekt och universitetsadjunkt i växtmateriallära på SLU, institutionen för stad och land, Box 7012, 750 07 Uppsala. Tel: 018-67 25 90
Fax: 018-67 35 12
e-post: Roger.Elg@sol.slu.se

Tom Ericsson är växtfysiolog och arbetar som forskare och lärare vid samma institution. Tel: 018-67 25 34
e-post: Tom.Ericsson@sol.slu.se

FAKTA TRÄDGÅRD-FRITID

Ansvarig utgivare: Statskonsulent Maj-Lis Pettersson, SLU Inst. för ekologi, Box 7044, 750 07 Uppsala, telefon: 018 - 67 23 47 • hemsida: www.slu.se/faktafritid e-post: Maj-Lis.Pettersson@ekol.slu.se

Redaktör: Maj-Lis Pettersson, SLU Inst. för ekologi (se ovan)
Försäljning: Sveriges lantbruksuniversitet, SLU Publikationsservice, Box 7075, 750 07 Uppsala, telefon 018 - 67 11 00 • telefax: 018 - 67 35 00,

Pris: 244 kronor/år (du kan även köpa komplett pärm och lösnummer)
Tryck: Sveriges lantbruksuniversitet/Reklam & Katalogtryck, Uppsala
ISSN 1102-1969 © Sveriges lantbruksuniversitet

Perenner för vattenmiljö

I tabellen nedan ges exempel på lämpliga perenner för användning i vatten. Givetvis finns det ytterligare fungerande arter/sorter utöver de beskrivna. Arterna och sorterna som anges finns till största delen tillgängliga i fackhandeln. (Namnsättningen bygger på Svensk Kulturväxtdatabank, <http://skud.ngb.se>)

Förtydligande till rekommenderad användning: *flytväxt* - mattbildande/grupper på vattenytan, *grupp* - flera planter tillsammans i mindre eller större grupper, *kantväxt* - växt för sumpzonen i dammens kanter (planteringsdjup inom parentes), *solitär* - oftast större växt med stark karaktär som kan planteras enstaka, *undervattensväxt* - bottenrotad art med spridning i det fria vattenrummet, *natur* - rena arten finns vildväxande i Sverige eller spridd till naturmark från trädgård, *Ö* - övervintras frostfritt

Vetenskapligt /svenskt namn	Höjd (cm) blad/blom	Blomma	Blom- tid	Rekommenderad användn. /djup (cm)	Bladkaraktär	Övrigt
<i>Acorus calamus</i> - kalmus 'Variegatus' - strimkalmus (vitbrokiga blad)	60-80	gulgrön, kolvlik	sen eller utebliven	kantväxt (0-20), grupp-solitär, natur	gröna, svärdlika	äldre medicinalväxt
<i>Alisma plantago-aquatica</i> - svalting	60/100	vit	juni-juli	kantväxt (0-30), grupp, natur	gröna, ovalt spetsiga	frösår sig lätt
<i>Azolla caroliniana</i> - mossbräken	1	sporer		flytväxt, mindre kärl	mattgröna med rött inslag, mosslik	bra vegetativ tillväxt, kvävefixerande, Ö
<i>Butomus umbellatus</i> - blomvass	60/100	vit-vitrosa	juni-aug	kantväxt (10-40), grupp, natur	gröna, smala, styvt upprätta, 3-kantiga	bra vegetativ spridning
<i>Calla palustris</i> - missne	20/40	gulgrön kolv, hölsterblad med vit insida	juni-juli	kantväxt (5-20), grupp, bestånd, natur	gröna, glansiga, medelstora, hjärtliska	röda, giftiga bär
<i>Caltha palustris</i> - kabbleka 'Flore Pleno'	30	gul gul - fylld	maj	kantväxt (0-20), grupp, natur	mörkgröna, njurliska	rena arten frösprids lätt
<i>Carex pseudocyperus</i> - slokstarr	40-80	gulgrön	juni-juli	kantväxt (0-20), grupp, natur	gulgröna, gräslika	gracilt växtsätt
<i>Ceratophyllum demersum</i> - hornsärv	0	oansenlig	juli-sept	undervattensväxt (10-100), natur	gröna-grönröda, dillika, slingor	undervattensväxt som saknar rötter, vattenrenande
<i>Crassula helmsii</i> - sydfyrling	0			kantväxt (10-60), grupp	ljusgröna, smala, lansettlika	vattenrenande
<i>Eichhornia crassipes</i> - vattenhyacint	10-15	ljusblå, blommar sällan	juli-aug	flytväxt	gröna, glansiga, vid basen uppsvällda	värme- och näringkrävande, Ö
<i>Elodia canadensis</i> - vattenpest	0	vit	juli-sept	undervattensväxt (20-50), natur	mörkgröna, tunna, lansettlika, slingor	bra vegetativ tillväxt, tål skugga, vatten- renande
<i>Equisetum fluviatile</i> - sjöfräken	30-130	sporer		kantväxt (0-20), grupp-solitär, natur	mörkgröna, styvt upprätta stjälkar, saknar blad	stark skottarkitektur, dekorativ snitt- växt
<i>Hippuris vulgaris</i> - hästsvans	10-30	oansenlig	juni-aug	undervattensväxt (10-50), natur	ljusgröna, krans- ställda, slingor	stark blad- arkitektur
<i>Hottonia palustris</i> - vattenblink	10-20	vit-vitrosa	maj-juli	kantväxt (0-40), grupp, bestånd, natur	ljusgröna, små, finflikiga	bra vegetativ tillväxt, närings- krävande
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> - dyblad	3-10	vit	juli-aug	flytväxt, dammar och mindre kärl, natur	gröna, små, näckroslika, runda	sprids genom utlöpare
<i>Hydrocotyle vulgaris</i> - spikblad	5-15	vit, oansenlig	juli-sept	kantväxt (5-20), natur	mörkgröna, runda, lätt flikiga	stark vegetativ tillväxt
<i>Iris laevigata</i> - glansiris (i sorter)	40-90	blå, vita nyanser	juli	kantväxt (0-20), grupp	gröngråa, svärdlika	
<i>Iris pseudacorus</i> - svärdslija 'Flore Pleno' 'Variegata' (vitbrokiga blad)	40-100	gul gul, dubbel gul	juni-juli	kantväxt (0-40), grupp, bestånd, natur	gröngråa, svärdlika	stark vegetativ tillväxt hos den rena arten
<i>Iris versicolor</i> - brokiris	60-90	blå-vitblå	juni-sept	kantväxt (0-20), grupp	gröngråa, svärdlika	
<i>Juncus effusus</i> - vekeåtg 'Spiralis' (spiralvridna strån)	30-100	ljusbrun	juni-aug	kantväxt (0-5), grupp-solitär, natur	ljusgröna, smala upprätta strån, saknar blad	vintergrön, stark bladarkitektur
<i>Juncus ensifolius</i> - sväråtg	20-50	brun	juni-juli	kantväxt (0-5), grupp, natur	ljusgröna, svärd- lika, tuvbildande	dekorativa frö- ställningar
<i>Lemna minor</i> - andmat	0	oansenlig	juni-aug	flytväxt, mindre kärl, natur	ljusgröna, ovala, sammansatta	stark vegetativ tillväxt, vattenrenande
<i>Mentha aquatica</i> - vattenmynta	20-50	violett	juli-aug	kantväxt (0-20), bestånd, natur	gröna, runda, stark doft	stark vegetativ tillväxt
<i>Menyanthes trifoliata</i> - vattenklöver	15-40	vit	maj-juni	kantväxt (0-10), bestånd, natur	gröna, klöverlika	stark vegetativ tillväxt
<i>Mimulus luteus</i> - kal gyckelblomma	30-70	gul	juni-sept	kantväxt (0-15), grupp	ljusgröna, brett äggrunda	frösår sig lätt
<i>Mimulus ringens</i> - blå gyckelblomma	30-70	blå	juni-sept	kantväxt (0-5), grupp	ljusgröna, små, ovala	stark vegetativ tillväxt

Vetenskapligt /svenskt namn	Höjd (cm) blad/blom	Blomma	Blom- tid	Rekommenderad användn./djup (cm)	Bladkaraktär	Övrigt
<i>Myriophyllum aquaticum</i> - storslinga	10-30	oansenlig		undervattensväxt (10-100)	ljusgröna, dillika på slingor	stark vegetativ tillväxt, vatten- renande, Ö
<i>Myriophyllum verticillatum</i> - kransslinga	0/10	vit, skilda han- och honblommor	juli-sept	undervattensväxt (20-100), natur	gröna-grönroda, dillika på slingor	övervintrar med hjälp av särskilda skott
<i>Nuphar lutea</i> - gul näckros	0/0-15	gul, Ø 4-6 cm	juni-aug	undervattensväxt (40-200), natur	friskt gröna, hjärtformade- runda, Ø 15-30 cm	starkväxande, frökapsel ovan vattenyta
<i>Nuphar pumila</i> - dvärgnäckros	0/0-5	gul, Ø 1.5-4 cm	juni-aug	undervattensväxt (40-60), natur	friskt gröna, hjärtformade- runda, Ø 8-12 cm	svagväxande, sällsynt
<i>Nymphaea alba</i> - vit näckros	0/5-7	vit, Ø 10-20 cm	juni-aug	undervattensväxt (80-200), natur	friskt gröna, hjärtformade- runda, Ø 10-30 cm	starkväxande
<i>Nymphaea</i> - näckros (i sorter) 'Escarboucle' 'Firecrest' 'Helvola' 'Marliacea Albida' 'Pygmaea Alba' 'Pygmaea Rubra'	0/5-15	röd, Ø 16-24 cm rosa, Ø 12-18 cm gul, Ø 5-8 cm vit, Ø 14-22 cm vit, Ø 4-8 cm röd, Ø 4-7 cm	juni-aug	undervattensväxt, damm (50-120) damm (30-80) kärl (15-40) damm (40-120) kärl (15-40) kärl (15-40)	friskt gröna, hjärtformade- runda blad	medelstark medelstark svagväxande starkväxande starkväxande svagväxande
<i>Nymphoides peltata</i> - sjögull	0/0-10	gul	juli-aug	undervattensväxt (20-100), natur	friskt gröna, små, hjärtformade- runda, rödprickig undersida	starkväxande
<i>Pistia stratiotes</i> - musselblomma	1-10/0	vit, oansenlig		flytväxt, mindre kärl	ljusgröna, håriga blad i rosett	kan övervintras inomhus, stark vegetativ tillväxt
<i>Pontederia cordata</i> - pontederia 'Alba'	30-90	blå vit	juni-sept	kantväxt (20-40), grupp	friskt gröna, brett lansettlika	
<i>Potamogeton natans</i> - gäddnate	0/3-5	vit, axlik	juni-aug	undervattensväxt (50-200), natur	gröna, elliptiska flytblad, unga blad rödbruna	starkväxande
<i>Ranunculus aquatilis</i> - vattenmöja	0/1-5	vit	maj-aug	undervattensväxt (20-150), natur	gröna, små, fin- flikiga + runda flytblad	
<i>Ranunculus flammula</i> - ältranunkel	15-60	gul	juni-juli	kantväxt (0-20), natur	gröna, smalt lansettlika- äggrunda, köttiga	äldre medicinalväxt
<i>Ranunculus lingua</i> - sjöranunkel	50-150	gul	juli-aug	kantväxt (0-50), natur	grågröna, smalt lansettlika	
<i>Sagittaria latifolia</i> - bredpilblad	30-50	vit	juli-aug	kantväxt (20-80), grupp, natur	gröna, pilformade, medelstora, undervattensblad långsmala	
<i>Salvinia natans</i> - simbräken	0-3	sporer		flytväxt (tillhör orbunkarna), mindre kärl	mörkgröna, veckade blad + finflikiga undervattensblad	kan övervintras inomhus, stark spridning
<i>Schoenoplectus lacustris</i> - säv	100- 300	brun axsamlings	juni-juli	kantväxt (0-100), grupp, natur	mörkgröna, trinda, märgfyllda strån	
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i> - blåsäv 'Zebrinus' - brokig zebrasäv (vitbrokiga blad)	50-200	brunröd axsamlings	juni-juli	kantväxt (0-100), grupp, natur	blågröna, tjocka strån	
<i>Sparganium emersum</i> - igelknopp	25-50	grön/vit	juli-aug	kantväxt (10-50), grupp, natur	gröna, långsmala, 0.5-2 m långa flytblad	trivs i både stillastående och rinnande vatten
<i>Stratiotes aloides</i> - vattenaloe	15/15	vit	juli-aug	flyt-/under- vattensväxt (15- 70), natur	gröna, blanka, lansettlika i rosett, styva, vasst sågade	sällsynt, vattenrenande
<i>Thelypteris palustris</i> - kärrbräken	30-70	sporer		kantväxt (0-5), döljer kanten väl, natur	ljusgröna, dubbelt parflikiga	
<i>Typha angustifolia</i> - smalbladigt kaveldun	150- 200	brun långsmal kolv	juli	kantväxt (10-50), grupp-solitär, natur	gröna, långsmala	används som snittblomma
<i>Typha minima</i> - dvärgkaveldun	50-80	brun, kort och tjock kolv	juli	kantväxt (5-30), grupp-solitär, kärl och mindre dammar	gröna, långsmala	används som snittblomma
<i>Typha minima</i> var. <i>gracilis</i> - finkaveldun	50-80	brun långsmal kolv	juli	kantväxt (5-30), grupp-solitär, kärl och mindre dammar	gröna, långsmala	används som snittblomma
<i>Veronica beccabunga</i> - bäckveronika	20-60	blå	juli-sept	kantväxt (0-5), natur	gröna, ovala, något köttiga	unga blad kan användas i sallad
<i>Zantedeschia aethiopicum</i> - vit kalla	40-80	vitt hölsterblad med gul kolv	juli-aug	kantväxt (0-50), grupp	mörkgröna, blanka, pilformade	används som snittblomma, Ö